

פרד"ס כינור דוד

ע"ש דוד שלמה בן ריבה ז"ל
ראש-הכולל הרב אורי פולק שליט"א

מס'

פרשת בהר בחוקותי – פשט- רבנו בחי

"ונתתי שלום בארץ"

אחר שהזכיר שפע הברכה והטובה והשובע חתם במדת השלום. ודרשו רז"ל: (ספרא א, ח) שמא תאמר הרי מאכל ומשתה, אם אין שלום אינו כלום, לכך נאמר אח"כ: "ונתתי שלום בארץ", שהוא שקול כנגד הכל, וכן הוא אומר: (ברכות יא ב) "עושה שלום ובורא את הכל".

וע"ד הקבלה: "ונתתי שלום בארץ", יבטיח הכתוב שיתן יסוד עולם מחובר בארץ שבבראשית, כי עם זה יתברך העולם, והוא כענין שכתוב: (קהלת ג, יא) "גם את העולם נתן בלבם", כי הלב הוא הארץ, וזה מבואר, כי על כן אמר "בארץ", בלבם, כי הכל בכל, כאשר יהיה האופן בתוך האופן, ולפי שהשפע בא אל היסוד מהנצח וההוד שהם "למודי ה'" והם המשפיעים בה על כן אמרו רז"ל: (ברכות סד א) תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, והוכיחו זה ממה שכתוב: (ישעיה נד, יג) "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך".

"ורדפו מכם חמשה מאה. ומאה חמשות מכם רבבה ירדופו"

והנה יבא החשבון מכוון ושוה, כי כשם שיש במאה עשרים חמשות כן יש ברבבה עשרים פעמים חמש מאות, שהם מאה חמשות. ודרשו רז"ל: (ספרא ב, ד) "ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדופו", היה לו לומר "ומאה מכם שני אלפים ירדופו" לפי חשבון חמשה מאה, אלא אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובים העושין את התורה.

"ופנית אליכם"

שיהא רצוני דבק בכם. וידוע כי זה תכלית השכל, כי רצון הש"י הוא חיי העוה"ב, וכענין שכתוב: (תהלים ל, ו) "כי רגע באפו חיים ברצונו". וגם זה מרמזי התורה שבה ענינים שהם הבטחה לעתיד, ועל כן תמצא בפרשה זו יעודים גופניים ושכליים, כי מה שאמר: (להלן פסוק יב) "והתהלכתי בתוכם", אין להבין אותו יעודי הגוף אלא יעודי הנפש לעוה"ב, וכענין שכתוב: (בראשית ג, ח) "מתהלך בגן". ודרשו רז"ל מפסוק זה, והתהלכתי בתוכם, אמרו: (ספרא ב, ד) עתיד הקב"ה לטייל עם הצדיקים בג"ע וכבודו ביניהם. המשיל השגת התענוג אשר לנפשות למחול שהוא עגול, כי העגול אין לו תחלה וסוף, וכן אותו תענוג אין לו סוף ותכלית, ולפי שהעגול סובב תמיד הנקודה והנקודה באמצע, לכך אמר "וכבודו ביניהם". וכן הזכיר בכאן "בתוכם" כי המשיל את ישראל למחול ועצמו לנקודה. ואחר שאמר: "והתהלכתי בתוכם", אמר: "והייתי לכם לאלהים", והוא מה שאמרו: (תענית לא א) וכל אחד ואחד מראה לו באצבעו, שנאמר: (ישעיה כה, ט) "הנה אלוקינו זה", והוא משל לקרוב הידיעה וההשגה כמי שיש לו ידיעה בחברו, והוא מבחין אותו ומכירו בברור, ואין להבין לשון זה ממש כדבר העומד לפני האדם, אבל הוא כענין שנאמר: (שמות לב, א) "כי זה משה האיש", שכבר היתה להם ידיעה בו ולא היה עומד עמהם. ונתבאר בכאן שכר עולם הנשמות, וערב אותו הכתוב בכלל היעודים הגופניים, וסמך על שכלו של משכיל שיבינהו מתוכם, ולרוב מעלת העולם ההוא לא הזכיר התורה בשום מקום ענינו מפורש, כי הוא נעלם ועמוק מהשגת היחידים בעוד שהם מחומר, ואפילו הנביאים לא נתנבאו עליו, וכן דרשו רז"ל: (ברכות לד ב) כל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא לימות המשיח, אבל לעוה"ב: (ישע' סד, ג) עין לא ראתה אלהים זולתך, בארו בכאן רוב עומקו והעלמותו שאפילו הנביאים לא נתנבאו עליו. והנה כל הפרשה הזאת בין ביעודים גופניים בין ביעודים שכליים הבטחה עתידה היא כי מעולם לא נתקיימה אבל תתקיים בזמן השלמות.

למני השבת:

בברכת שבת שלום
הרב אורי פולק שליט"א

בן הא הא אומר: לפום צערא אגרא

נ"ל בס"ד הצדיק נקרא "בן הא-הא" כי ידוע דחלק הנפשיות שבאדם - הן נפש, הן רוח, הן נשמה - מוכרח שיש בו חמישה חלקים שהם: נרנח"י, שהם בחינת שם הוי"ה עם קוצו של יו"ד שהם: כתר (קוץ היוד), חכמה (י), בינה (ה), תפארת (ו), מלכות (ה). וזהו בחלק הנפשיות. וכנגדן בחלק הגופניות יש חמשה חושים. וכתב ב"קהילות יעקב" ז"ל: חוש הראות הוא סוד כתר, שהוא בחינת יחידה. וחוש הטעם הוא סוד חכמה, שהוא בחינת חיה. וחוש הריח הוא סוד בינה, שהוא בחינת נשמה. וחוש המשוש הוא סוד תפארת, שהוא בחינת רוח. וחוש השמע הוא סוד מלכות, שהוא בחינת נפש. ע"ש.

נמצא באדם יש חמשה חלקים בנפשו וחמשה כנגדן בגופו - הצדיק הוא שלם בחמשה אלו וחמישה אלו, אינו חסר בהם כלום. אך הרשע בין אלו ובין אלו פגומים. וכאלו אין בו לא מאלה ולא מאלה. לכן הצדיק נקרא בן הא הא. כי מספר ה"א הוא חמישה, רמז לחמישה הנפשיים וחמישה הגופניים שהם שלמים אתו. וכדי לנחם עצמו כשרואה דוחק בעוה"ז וצער גדול אומר: לפום צערא אגרא, וא"כ זה הצער הוא לטובה. וכמאמר נחום איש גמזו על כל צער שרואה אומר: "גם זו לטובה".

ועוד נראה לי, בס"ד, הטעם שהצדיק נקרא בן הא הא. כי ידוע, התורה ניתנה מן עולם הבינה לכן התחילה באות בי"ת שהיא בינה, והיא סוד ה"א ראשונה שבשם הוי"ה ברוך הוא. ולכן עשרת הדברות היו כתובים חמש וחמש, וכן כל התורה כולה חמשה ספרים. ואיתא באותיות דרבי עקיבא וזה לשונו: מה נשתנה אות ה"א מכל האותיות, שבה נתנה תורה לישראל? מפני שכל האותיות כשאדם מוציאן מפיו הוא מרגיש בהן בשפתיו ובלשונו, ומוציא טיפת רוק מפיו. אבל אות ה"א אינו מקבל טומאה מפני כשהאדם מוציאן מפיו אינו מרגיש בו, לא בשפתיו ולא בלשונו ואין מוציא בה טיפת רוק מפיו עכ"ל יע"ש.

והנה אות ה' המלוי שלה ג"כ הוא אות ה' כמו הפשוט שלה. וידוע דהמילוי נחשב ולד של הפשוט, כי נולד ממנו ונגרר אחריו. ולכן התורה שבכתב נחלקה לחמישה ספרים שהם מספר ה', לרמז כמו שאות ה' היא יוצאה טהורה מפיו של אדם שאין מוציא בה רוק מפיו - כן התורה היא טהורה ואינה מקבלת טומאה. ולכן בעל קרי קורא בדברי תורה ואינו חושש. וכד חזיה ר"י לאותו תלמיד דהוי מגמגם וקורא א"ל: פתח פיך ותקרא, דאין דברי תורה מקבלים טומאה, דכתיב: הלא כה דברי כאש נאום ה' - מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אין מקבלים טומאה. ולכן נרמזה כמספר אות ה', להורות על זה שהיא טהורה ואינה מקבלת טומאה.

והנה מלוי אות ה' שהוא תולדה של הפשוט הוא ג"כ אות ה' - להורות שגם תורה שבכתב היא דוגמת אות ה', דהתולדה שלה שהם דברים היוצאים ונולדים ממנה שהם תורה שבע"פ וכל חידושי תורה שהאדם מחדש בה ג"כ אין מקבלים טומאה, ואפילו חידוש שהאדם מחדשו מדעתו - עכ"ז מאחר שהוליד אותו מן התורה עצמה נעשה כתורה עצמה, שיהיה גם הוא דוגמת אות ה' שאינה מקבלת טומאה. ולכן חכם הצדיק שעוסק בתורה ומוליד ממנה חידושים נקרא בן ה"א ה"א שיש בידו תורה העיקרית שהיא דוגמת אות ה' וגם יש בידו חידושי תורה הנולדים מן התורה שגם אלו הם דוגמת אות ה'.

נמצא, גם חידושים הנולדים מן התורה, הם יהיו כמו התורה עצמה שאין מקבלים טומאה. דהכי קי"ל: "היוצא מן הטהור - טהור". משא"כ ההולך אחר הפילסופיה הכפרנית, כיון שהיא יוצאה מטומאה - כל חידוש שמוליד ממנה הוא ג"כ חלק טמא. דהכי קי"ל: "כל היוצא מן הטמא - טמא". ולא עוד אלא גם אם יש בה תערובת מדברים טובים, אל תאמר: אלמד דבר הטוב המעורב בה בלבד. אלא הרחק גם מדברים טובים שבה, כי כיון שנתערבו ונתחברו עמה, נעשו כמוהו. והלומד אותם, מביא רעה לנפשו וכך אומרים לדבורה: "לא מעוקצין ולא מדובשין".

ודוגמא לזה מצינו בהלכות איסור והיתר, בביצה של תרנגולת טריפה דאסורה, ואע"ג דאין הטרפות בביצה, והאי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי - עכ"ז מאחר שגדלה ביצה זו בתוך מעי הטרפה - גם היא נעשית טריפה ונאסרה. והנה מלבד המוסר שיהיה האדם למר מדין זה לענין הפילסופיה הכפרנית, עוד זה יהיה מוסר לאדם שהוא גדל עם רשעים גמורים ומתחבר עמם, שסופו להיות גם הוא רשע כמותם. ולהפך, ההולך את החכמים, יחכם. ולכן שנה לנו התנא בפרק זה: מה בין תלמידיו של אאע"ה לתלמידיו של בלעם הרשע וכו'. ללמדך - המתחבר לצדיק וחכם כאברהם אע"ה גם הוא יזכה טוב כמוהו, והמתחבר לאדם רשע כבלעם הרשע - גם הוא ירד לבור שחת כמוהו. וזה כלל גדול ביסוד העבודה והדברים נמשכין בארוכה במוסר השכל.

"וכי ימוך אחיך" - הה"ד (תהלים קו) פעמים רבות יצילם והמה ימרו בעצתם וימכו בעונם בימי שפוט השופטים היו ישראל עובדים עבודת כוכבים ומשתעבדים במלכות ועושין תשובה ונגאלים חוזרים ועובדים עבודת כוכבים ומשתעבדים במלכות ועושין תשובה ונגאלים עד היכן תרין אמוראין חד אמר עד שדלו מן המצות ואחרת אמר עד (שידלדלו) [שנדלדלו] מן הנכסים עד שלא היתה ספיקא בידו של אחד מהן להביא אפי' קרבן עני כד"א (ויקרא יד) ואם דל הוא ואין ידו משגת שמנה שמות נקראו לעני עני אביון מסכן רש דל דך מך הלך עני כמשמעו אביון שמתאב לכל מסכן שהוא בזוי לכל שנאמר (קהלת ט) וחכמת המסכן בזויה רש מן הנכסים דל מדולדל מן הנכסים דך מדוכדך רואה דבר ואינו אוכל רואה דבר ואינו טועם ואינו שותה מך שהוא מך לפני כל עשוי כמין סקופה התחתונה לפיכך משה מזהיר לישראל וכי ימוך אחיך :

אמר רבי זעירא אפילו שיחתן של בני ארץ ישראל תורה הא כיצד אדם אומר לחבירו זכי בי או רכי בי זכי גרמך בי ר' חגי אמר סכי בי אסתכל בי סכי בי מה הוינא ואסתכל בי מה אנא דאמר ר' חגי בשם ר"י (שם) ואתה העושר ההוא בענין רע שהשיב לאותו העני בענין רע ואמר לו לית את אזיל לעי ונגיס חמי שקיין חמי כרעין חמי כרסון חמי קפרן אמר לו הקדוש ברוך הוא לא דיך שלא נתת לו משלך מאומה אלא במה שנתת לו את משימם בו עין רעה לפיכך והוליד בן ואין בידו מאומה מן כל מה דהוה ליה :

ר' סימון בשם ר' אליעזר אומר בה ד' שיטין מי הוא שעשה חסד עם מי שלא היו צריכין אברהם עם מלאכי השרת כתיב (בראשית יח) והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו וכי אוכלין היו אמר רבי יודן נראין כאוכלין ושותין וראשון ראשון מסתלק ומה פרע הקדוש ב"ה לבניו המן יורד להם והבאר עולה להן והשליש מצי להם ועניי כבוד מקיפין אותם ועמוד הענן נוסע לפניו והרי דברים ק"ו ומה אם מי שעשה חסד עם מי שאינו צריך לחסד פרע הקב"ה לבניו מי שעושה חסד עם מי שצריך על אחת כמה וכמה ר' סימון בשם ר' אליעזר אמר בה שיטה חורי מי הן שלא עשו חסד עם מי שלא היו צריכין לחסד עמוני ומואבי עם ישראל דכתיב (דברים כג) על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וכי צריכין היו להם ישראל והלא כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היה המן יורד להן והבאר עולה והשליש מצי להם ועניי כבוד מקיפות אותם ועמוד ענן נוסע לפניו אלא דרך ארץ הוא הבא מן הדרך מקדימין להם במאכל ובמשתה מה פרע להן הקדוש ברוך הוא מתוך כך לא יבא עמוני ומואבי והרי דברים ק"ו ומה אם מי שלא עשו חסד עם מי שאינו צריך חסד ראה מה פרע להם שכרם מי שאינו עושה חסד עם מי שצריך חסד עאכ"ו ר"ש בן אלעזר אומר בה שיטה חורי מי הוא שעשה חסד עם מי שחייב לו יתרו עם משה (שמות ב) ויאמר להן קראן לו ויאכל לחם ר' סימון אמר בשכרו האכילו דכתיב (שם) וגם דלה לנו רבי יהודה ורבי נחמיה ורבינן ר"י אמר דלה לנו ולאבותינו ר' נחמיה אמר דלה לנו ולרועים ורבינן אמרי דלה לנו בזכות אבותינו ולרועים בשביל להטיל שלום ואימתי פרע לו הקב"ה שכרו ר' יוחנן בשם ר' יוסי הגלילי אומר בימי שאול הה"ד (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני לכו סורו רדו וגו' וכי עם כל ישראל עשה חסד והלא לא עשה אלא עם משה לבדו אלא ללמדך שכל מי שעושה חסד עם א' מגדולי ישראל מעלין עליו כאלו עושה חסד עם כל ישראל והרי דברים ק"ו ומה מי שעשה חסד עם מי שחייב לו ראה מה פרע לו הקדוש ברוך הוא מי שעושה חסד עם מי שאינו חייב לו עאכ"ו ר' סימון בשם רבי אלעזר אומר בו שיטה חורי אמר מי הוא שעשה חסד עם מי שצריך חסד זה בועז עם רות הה"ד (רות ב) ויאמר לה בועז לעת האוכל גשי היום קריבי להכא ואכלת מן הלחם מלחם של קוצרים וטבלת פתך בחומץ שכן דרך הקוצרים להיות טובלין פתן בחומץ בשעת השרב א"ר יונתן מכאן שמוציאין מיני חמצים לגרנות ותשב מצד הקוצרים ודאי ויצבט לה קלי קליל זעיר בראשי אצבעותיו נתן לה והכתיב (שם) ותאכל ותשבע ותותר א"ר יצחק אן שמעינן מינה תרתי או ברכה שורה בידו של אותו צדיק או ברכה שורה במעיה של אותה צדקת אלא מן מה דכתיב ותאכל ותשבע ותותר אנו יודעין שברכה שורה בתוך מעיה של אותה צדקת אמר ר' יצחק למדתך תורה דרך ארץ שכשיהא אדם עושה מצוה יהא עושה אותה בלב שמח שאלו היה ראובן יודע שהקב"ה מכתוב עליו (בראשית לז) וישמע ראובן ויצילו מידם היה טוענו ומוליכו אצל אביו ואלו היה יודע בועז שהקדוש ברוך הוא מכתוב עליו ויצבט לה קלי עגלים פטומים היה מאכילה ר' כהן ורבי יהושע ברבי סימון בשם ר' לוי אמרו לשעבר היה אדם עושה מצוה והנביא כותבה ועכשיו אדם עושה מצוה כותבה אליה ומלך המשיח והקב"ה חותם על ידיהם כההוא דכתיב (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב וגו' תני ר' יהושע יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית שכן רות אומרת לנעמי (רות ב) שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז אשר עשה עמי אין כתיב כאן אלא אשר עשיתי עמו אמרה לה הרבה פעולות וטובות עשיתי עמו היום בשביל פרוסה שנתן לי :

אמר רבי כהן (ויקרא כו) יען וביען הוא יען הוא עני אמר ר' שילא דנוהא האביון אהן מסכינא הב הונך מיניה א"ר אבין העני הזה עומד על פתחך והקדוש ברוך הוא עומד על ימינו דכתיב (תהלים קט) כי יעמוד לימין אביון אם נתת לו דע מי שעומד על ימינו ונותן לך שכרך ואם לא נתת לו דע מי שעומד על ימינו פורע ממך דכתיב (שם) להושיע משופטי נפשו א"ר איבו כתיב (דברים טו) נתן נתן לו א"ר נחמן כי בגלל הדבר הזה אהן עלמא מדמי לגלגלא דאנטילא דמלא מתרוקן דמתרוקן מתמלא תני בשם ר' אליעזר נקמתן של ישראל ביד עניים דכתיב (שם) וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא נקמתו של אדום ביד ישראל שנאמר (יחזקאל כה) ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל :

רבי אבהו בשם ר"א אמר צריכין אנו להחזיק טובה לרמאין שבהם שאלולי הרמאים שבהם כיון שהיה אחד מהם תובע ביד אדם והוא מחזירו מיד נענש למיתה שנאמר וקרא עליך אל ה' וגו' וכתיב (שם יח) הנפש החוטאת היא תמות ר"י ור"ל נחתין למסחי בהדין דימוסין דטבריא פגע בהון חד מסכן אמר לון זכון בי אמרו ליה כי נפקון אנן זכין בך נפקין ואשכחניה מאית אמרין הואיל ולא אטפלון ביה בחייו נטפל ביה במותו עד דאינון מסחין ליה אשכחין חדא כיסא ושית מאה דינר תלא בקדיליה אמרו ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם לא כן אמר ר' אבהו בשם ר"א צריכין אנו להחזיק טובה וכו' :

כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבבתה הארץ שבת לה'

ובזה יתורץ לך, כי איך אפשר שיום שבת שאין יום מקודש כמוהו, הוא כנגד מלכות התחתונה, ושאר ששת ימי השבוע שהם חול גמור (הם כנגד 6 ספירות עליונות חג"ת נה"י), כי אדרבה, כי מי שהוא יותר עליון אינו מתפחד לירד למטה ממקומו, משא"כ במל", ודי למבין. אמנם ביום השבת אז הוא כנגד המלכות כנז"ל, ואינה יכולה לברר מהז' מלכים, ולכן אז כל הו"ק עליונות שנתלבשו בששת ימי החול (חג"ת נה"י), חוזרים להתעלות למקומם הראשון, כי כשהם למטה, אז הם מבררים ממה שיש למטה, אך בהיות למעלה במקומם, אז אין שם מה לברר, רק הם מזדווגים שם, ומוציאין נשמות חדשות ממש. וז"ס קדושת שבת, וטעם הזווג לת"ח בשבת, כי אז הם נשמות השבת ממוקם העליון, ולא ממקום הבירור:

ואמנם עליית העולמות ביום שבת אינו ממש עליה, כי הלא ביארנו שבהיותם במקומם מספיק להמשיך נשמות חדשות, אך כשבאים לברר, אז יורדים למטה ממדרגתם ומתלבשים למטה בימי החול, ונמצא א"כ, כי מקומם האמיתי הוא מה שעולים עתה בשבת, אך מה שבימי החול אינם מקומם רק למטה ממדרגתם, וירדו שם כדי לברר הז' מלכים, וכל זה תבין ממה שביארנו בדרוש של אדה"ר, איך היה תחלה יותר מעולה ממה שהוא עתה מטטור"ן, וע"ש, כי בזה תבין, איך בעת האצילות היו העולמות, באופן שהם נעשים עתה ביום השבת:

נמצא, כי בימי החול יורדים למטה כדי לברר, וביום השבת אנו מעלין אותם למקומם, כדי להוציא נשמות חדשות. וזהו טעם איסור כל המלאכות ביום השבת, ואפילו אוכל נפש גם הם אסורות, כי אין שום בירור בשבת, והכל הוא חדש. וז"ס שיר חדש ביום השבת, כמ"ש (תהלים צ"ו) שירו לה' שיר חדש וכו', שאנו אומרים בשבת, וזה מובן. ואפילו ענין הבירור נאסר בשבת. וז"ס הטעם שאין בוררין אוכל מתוך פסולת ביום השבת, כי אין ביום שבת בירור מתוך פסולת, שהוא הז' מלכים, כי הכל הוא אוכל גמור, נשמות חדשות בלתי פסולת. וכאשר האדם עושה מלאכה בשבת, או בורר, גורם להוריד כחות עליונים למטה כמו בחול, ואז יש יכולת לחיצונים להדבק בהם, ונקראים החיצונים עלמא דמותא. ולכן נאמר מחלילה מות יומת, וזה תבין ממה שביארנו בסוד תחום שבת, כי בחול הקדושה סמוכה לחיצונים, ובשבת יש אלפים אמה תחום שבת ביניהם, ואינם נדבקים החיצונים בקדושה, וא"כ העושה מלאכה בשבת, גורם ירידת הקדושה אל החיצונים, ולכן חייב מיתה:

וזהו ג"כ איסור ההליכה מחוץ לתחום, כי סוד התחום הוא אלפים אמה, שהם סוד נה"י דעשיה שעלו במקום חג"ת דעשיה, ונמצא מקום נה"י דעשיה חלל, ובאותו החלל, אין הקליפות אשר שם למטה מעשיה יכולות לעלות עד שם, רק נשאר המקום חלל, ושם יכולים בני אדם לילך, אך חוץ התחום הזה, אם יצא אדם שם, גורם לאדם עליון שיצא ג"כ חוץ לתחום, ויורד בקליפות. והנה רגלי האדם אשר הולכים ויוצאים חוץ לתחום, שהם סוד נה"י דעשיה, היוצאים ממטה מעשיה במקום הקליפות, וז"ס איסור תחומין בשבת. והנה ביו"ט, העולמות אינם עולים כ"כ כמו בשבת, ולכן הותרו המלאכות של אוכל נפש, ובחול המועד הותרו של דבר האבד, כמ"ש בע"ה:

אמנם בשביעית, העליה היא יותר קטנה מכולם, לכן הוא חול גמור, ואין איסור אלא המלאכות הנוגעות לקרקע, שהם זריעה וחרישה וכו'. והענין מבואר, ממה שאמרנו כי בשביעית לא יש שום עליה כלל ממלכות דאצילות ולמעלה, נמצא, כי אין שביתה והנחה בשביעית, רק אל המלכות לבד, הנקראת ארץ. ולכן לא נאסרו רק מלאכות הארץ, אך שאר המלאכות השייכות מן המלכות ולמעלה, הם מותרות:

ועתה נבאר ענין המלאכות האלו הצריכות לארץ, והנה הם אלו וכיוצא, זריעה וקצירה ודוגמתם. ואמנם כל ענין המלאכות אלו שנוגעות לארץ וענינים, הם העלאת מ"ן, ובשאר המלאכות הנוגעות אל הדכורא, הם הורדת מ"ד, וכיוצא בזה. וביארנו, כי כל המלאכות, הם להעלות הז' מלכים ולמתקם כנז"ל. ואמנם סוד הזריעה והעבודה, הוא בסוד (בראשית ב' ה') ואדם אין לעבוד את האדמה כנז"ל, כי ע"י האדם נעשית עבודת הקרקע העליונה. ואמנם בשביעית, אין צורך לעבודת האדם כנז', וכמ"ש בע"ה. והנה סוד הזריעה, הם סוד הנשמות של מ"ן הטמונים בתוך הארץ, והם עולים ממטה למעלה ומתגלים על פני הקרקע, והוא בסוד (תהלים צ"ו י"א) אור זרוע לצדיק, שכבר הוא זרוע מתחילה, ועתה עולה מאיליו ונזרע כנז' בזוהר. ודי למבין. גם סוד הקצירה, הוא סוד הלידה העליונה, שהוא סוד הנשמות, שהם בעיבור תוך הנוקבא, והם נקצרות משם וניתנות בעה"ז אל הגופים השפלים:

וכדי להבין דבר זה, נבאר לך ענין הנז' בזוהר, באומרו ורזין אילין לא אתייהבו אלא לאילין מחצדי חקלא, והענין, למה שכבר הקדמתי לך בדרוש פסח ענין קריעת ים סוף, כי כשהמלכות רוצה לילד אלו הנשמות שהם בעיבור בתוכה, הנה לפתח חטאת רובץ, הוא הנחש העליון הנושך בערייתה, ועי"כ היא יולדת. וז"ס קר"ע שט"ן, כי שט"ן בגימטריא נח"ש, כי הנחש הוא הקורע רחם האילה, וקריעה זו נעשית ע"י שם זה הנזכר, ואמנם כדי שהחיצונים לא יתאחזו בנשמות אלו, צריכות תפילותיהם של צדיקים, שע"י תפילותיהם יולדת נוקבא עילאה, ואינה צריכה לנחש חטאת רובץ, והוא סוד מה שתיקנו רז"ל בתפילות מזמור יענך ה' ביום צרה, כנודע, שהם ע' תיבין דעקו דיולדה: